

Grøn afrapportering juni 2026

Klima- og miljøregnskab for 2025
og status for klima- og miljøindsatser
pr. juni 2026

Til miljø- og klimaudvalgets møde 3. juni 2026

Læsevejledning

Første del af afrapporteringen indeholder forklaring på data, CO2 og reduktionspotentiale for de enkelte indsatser, samt Region Hovedstadens opdaterede Klimaregnskab for 2025.

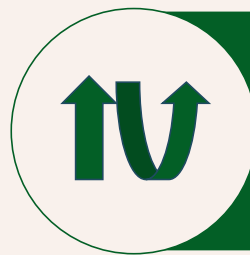
Anden del består af statusbeskrivelser fra de igangsatte klima- og miljøindsatser. Nogle indsatser har afrapporteret flere år, mens andre afrapporterer for første gang i år.

I år afrapporteres som noget nyt på de 5 nye indsatser igangsat i 2025, samt de medarbejderdrevne indsatser:

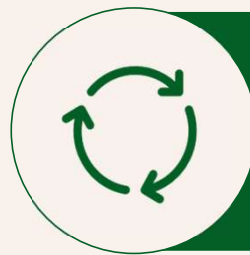
#4 Medarbejderdrevne indsatser
#14H Klimaomstilling for akut behandling
#26H Klimaoptimeret behandling af børn
#27H Klimaoptimeret kræftbehandling
#29K Grøn Facility Management
#31K Sundhedsydelser

Når vi skriver CO2 dækker det over CO2e, dvs. CO2-ækvivalenter, som udover CO2 også omfatter andre drivhusgasser fx metan og lattergas.

CO2 beregnes for både direkte udledninger (fx energi, transport) og for indirekte udledninger (fx indkøb af varer og services).

Beregninger er foretaget med bedst tilgængelige data, og vil løbende blive kvalificeret og genberegnet, når datagrundlaget forbedres.

Beregning af CO2-udledning og datakvalitet

Udledninger baseret på fysiske enheder er mere præcise

Beregningsmetoderne til at opgøre udledninger fra energiforbrug og transport er ret præcise, da de er baseret på måleraflæsninger, kWh, brændstofforbrug m.m. På samme måde er regnskabet for fødevarer også ret præcist, da det beregnes ud fra vægt og ikke pris.

CO2-udledninger fra indkøb er baseret på såkaldte monetære opgørelser og er behæftet med usikkerheder

For de andre klimaindsatser kommer CO2-udledningen primært fra indirekte udledninger fra regionens indkøb af varer og serviceydelser. Denne CO2-udledning kaldes enten scope 3, forbrugsrelateret udledning eller **indirekte udledning**, fordi den stammer fra den CO2, der udledes fra produktionen og transport af varer. De indirekte udledninger blev opgjort i klimaregnskabet for 2023, som er udgangspunktet (baseline) for at nå Region Hovedstadens **klimamål** om at reducere CO2-udledningen med 50 procent i 2030.

CO2-udledningen er her estimeret per brugt krone ud fra organisations- og indkøbsdata. Det indkøbte beløb for en given produkt-gruppe ganges med en gennemsnitlig emissionsfaktor (et gennemsnit af CO2-udledning), som er fastlagt i store anerkendte internationale databaser. Denne metode bygger på gennemsnitsbaseret og brancheopdelt data fremfor leverandørspecifikke data, hvilket giver en risiko for både over- og undervurderinger.

Beregninger er foretaget ud fra bedst tilgængelige data, og kvalificeres og genberegnes løbende i takt med at datagrundlaget forbedres. Der arbejdes på at forfine metodikken for at reducere usikkerheder og fejlkilder. Fx arbejdes der på at få datakvaliteten op, og datagrundlag også fra internationale databaser og beregninger er under konstant forbedring. Arbejdet sker i samarbejde med de andre regioner og leverandørerne.

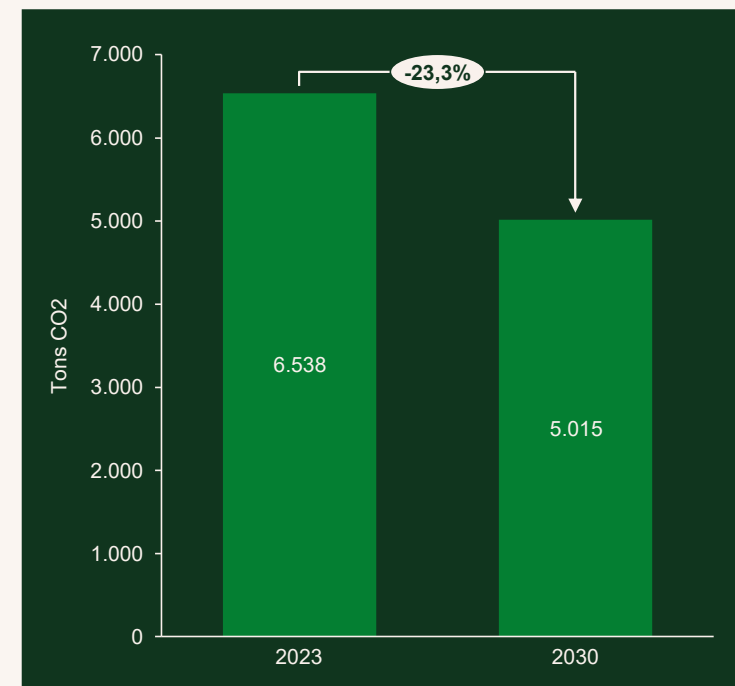
Det er administrationens vurdering, at datakvaliteten er tilstrækkelig til at vurdere, hvor den største udledning kommer fra, og hvor der skal sættes ind. I de kommende år kan vi via Klimastyringsmodellen monitorere og følge fremdriften af klimaindsatser og tiltag. Det vil give et billede af, om klimamålsætningen forfølges tilfredsstillende.

Udgangspunkt og reduktionspotentiale

Der er beregnet et CO₂-reduktionspotentiale for hver enkelt klimaindsats. Det illustrerer hvad indsatsen skal reducere, for at det samlede mål om 50% reduktion kan nås.

Der tages højde for, hvad der er realistisk for det pågældende område.

Klimaindsatserne skal ikke bidrage med 50 procents reduktion hver især, da der også forventes en stor andel fra tværgående indsatser, herunder bl.a. medarbejder-drevne indsatser, forebyggelse, prioritering og digitalisering.

Ovenfor ses et eksempel på visuel fremstilling af reduktionspotentialet. Her er det 23,3%.

CO2-reduktioner for udvalgte tiltag

Der er som noget nyt beregnet CO2-effekten for udvalgte tiltag på nogle af de hospitalsdrevne indsatser. Det der sket for de klimaindsatser, der har været i gang i længere tid, som på nuværende tidspunkt har udviklet og implementeret tiltag.

Derudover har nogle nyligt igangsatte klimaindsatser været i gang med indsatser fra Den Grønne Håndbog, som der er beregnet CO2-effekt af.

Beregninger af CO2-effekt er således udvalgte eksempler og ikke et fuldkomment billede af CO2-reduktionen i klimaindsatsen.

For de klimaindsatser, hvor der ikke er beregnet en CO2-effekt, skyldes det, at tiltag fortsat er under udvikling og implementering, at effekten af tiltag tager længere tid om at kunne aflæses i data, eller at beregninger kræver yderligere data eller nye typer data.

EKSEMPEL fra #8H Klimaoptimeret kirurgi og anæstesi:

Klimaindsatsen har bl.a. arbejdet med at reducere antallet af galdeblærer, der rutinemæssigt sendes til patologisk undersøgelse. Dette afspejles i tallene fra Amager og Hvidovre Hospital, der viser, at procentdelen af galdeblærer, som er fjernet og sendt til analyse, er faldet fra 98% i 2023 til 79% i 2025.

Klimaregnskab 2025

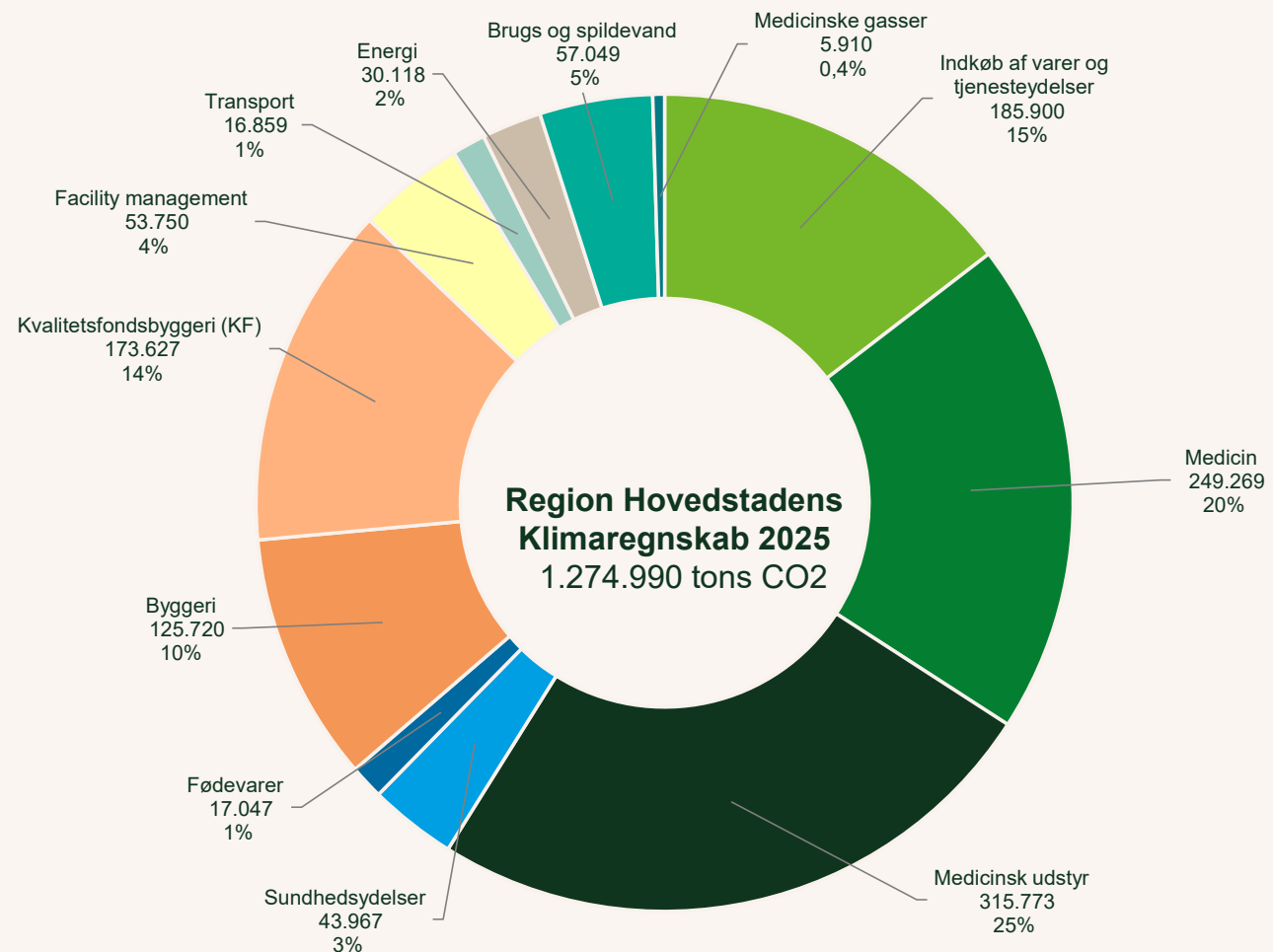
Til højre ses regionens opdaterede klimaregnskab.

Klimaregnskabet består af nye opgørelser for energi, fødevarer, byggeri, facility management og medicinske gasser.

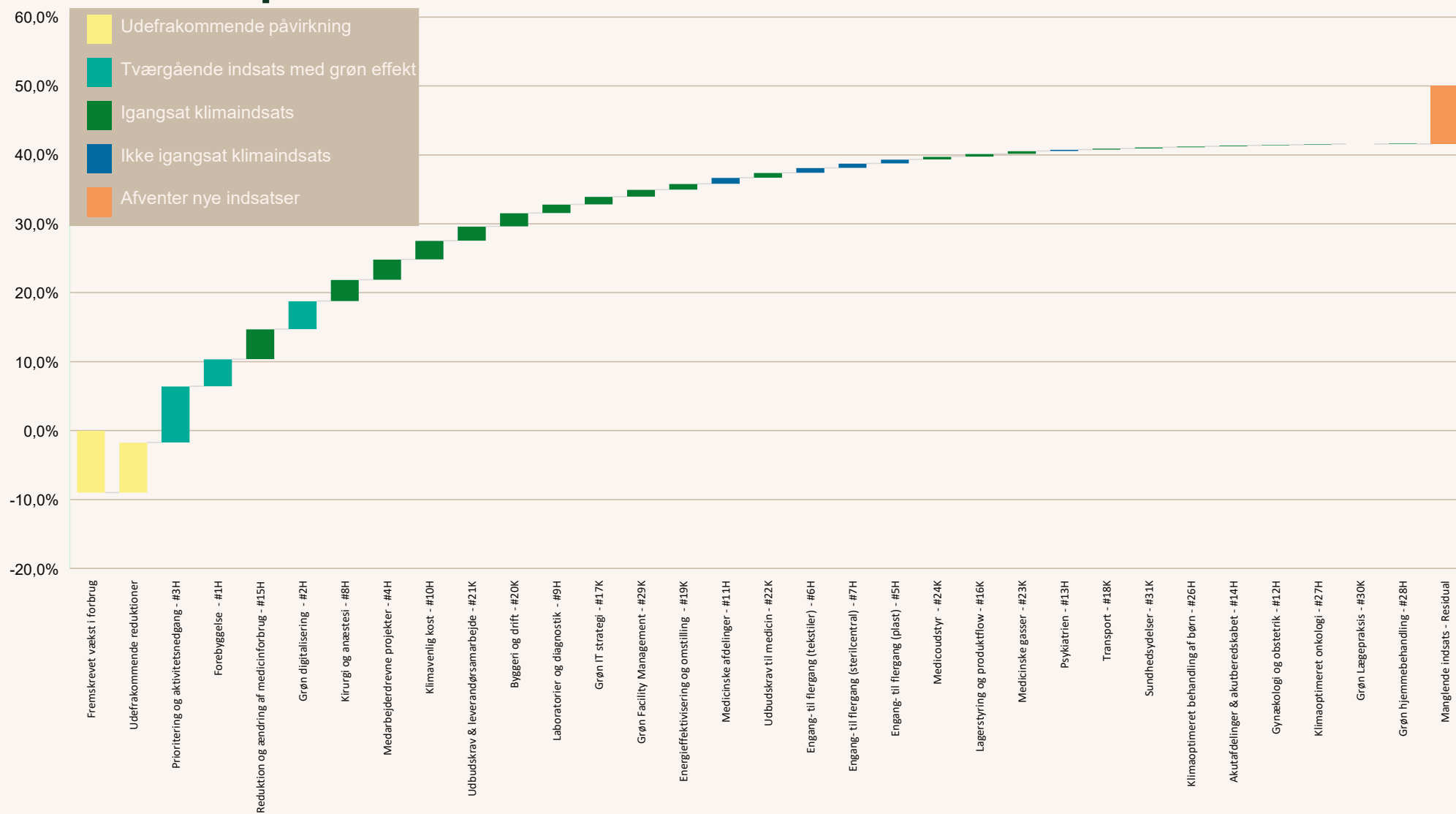
Vand indgår med en ny udvidet emissionsfaktor, der også medtager klimagasserne metangas og lattergas, som utilsigtet frigøres ved rensning af spildevand.

CO₂-udledning fra medicin, medicinsk udstyr og andre indkøb er tal fra 2023. Klimaaftrykket for disse er ikke genberegnet, da der på nuværende tidspunkt ikke er grundlag for mere retvisende data.

Tal for transport er fra 2024.

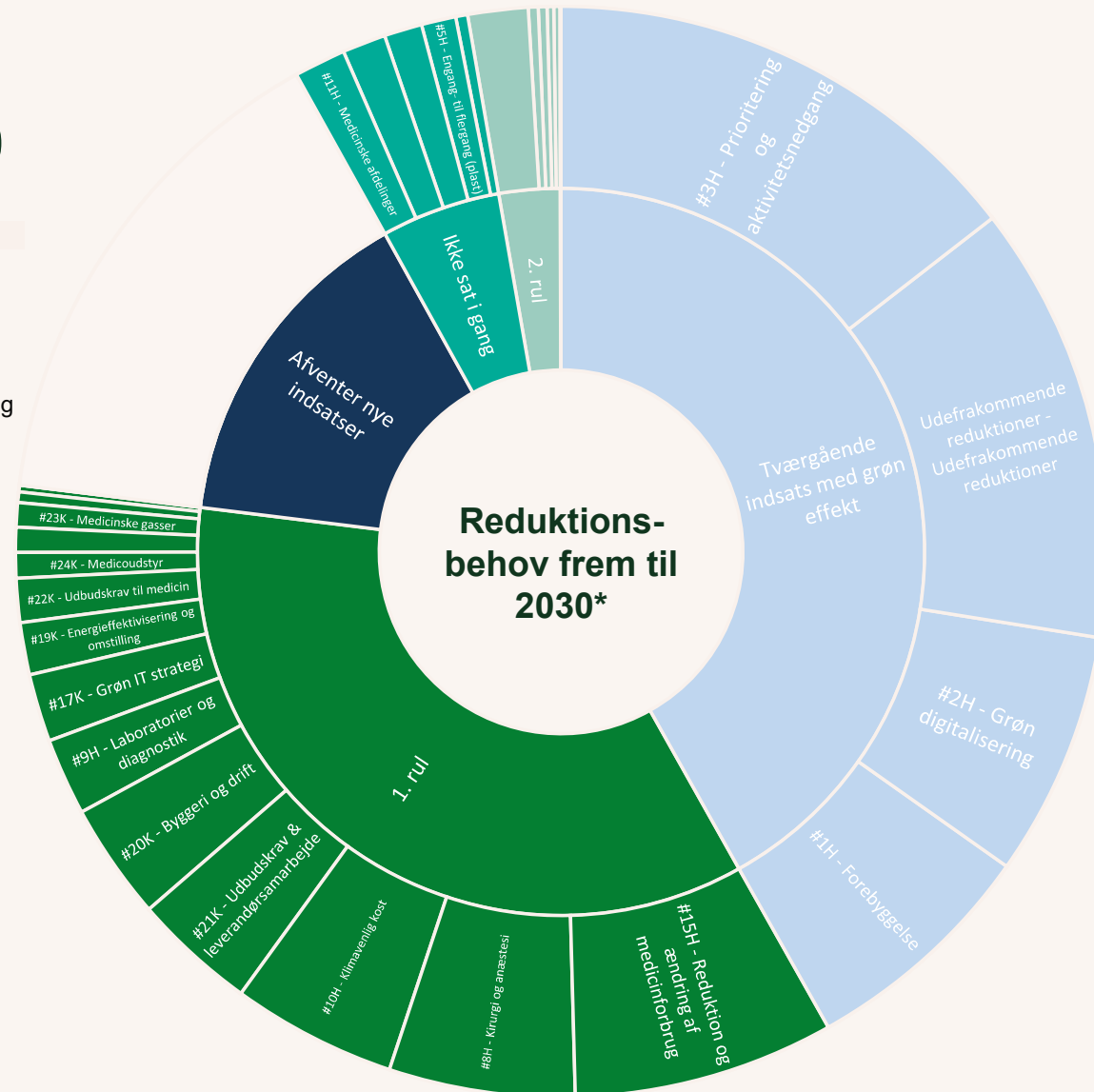

Roadmap - Estimeret CO2-reduktion fra klimaindsatser

50% reduktion frem til 2030

Status	Klimainsats
Igangsat 2024	#4H - Medarbejderdrevne projekter #8H - Kirurgi og anæstesi #9H - Laboratorier og diagnostik #10H - Klimavenlig kost #12H - Gynækologi og obstetrik #15H - Reduktion og ændring af medicinforbrug #16K - Lagerstyring og produktflow #17K - Grøn IT strategi #18K - Transport #19K - Energieffektivisering og omstilling #20K - Byggeri og drift #21K - Udbuds krav & leverandørsamarbejde #22K - Udbuds krav til medicin #23K - Medicinske gasser #24K - Medicoudstyr
Igangsat 2025	#26H - Klimaoptimeret behandling af børn #27H - Klimaoptimeret kræftbehandling #14H - Klimaomstilling for akut behandling #29K - Grøn Facility Management #31K - Sundhedsydelse
Ikke sat i gang / Pilotprojekt	#5H - Engang- til flergang – plast (pilot) #6H - Engang- til flergang – tekstiler (pilot) #7H - Engang- til flergang – sterilcentral (pilot) #11H - Medicinske afdelinger #13H - Psykiatrien #25H - Nyresygdomme #28H - Grøn hjemmebehandling #30K - Grøn Lægepraksis
Afventer nye indsatser	Residual
Tværgående indsatser med grøn effekt	#1H - Forebyggelse #2H - Grøn digitalisering #3H - Prioritering og aktivitetsnedgang

*Cirklen er det totale reduktionsbehov dvs. 50% af baseline.

Realisering af mål om 50% reduktion i 2030

Der vurderes at være stor risiko for, at det bliver vanskeligt at nå målet om 50% CO₂-reduktion i 2030.

Det baseres på følgende:

Ikke sat i gang

- 10 ud af 31 indsatser på roadmap er ikke i gang.
- Overgang til flergangsprodukter i gang som piloter – udgør ca. 3%.
- Tværgående indsatser med grøn effekt (forebyggelse, prioritering/aktivitetsnedgang og digitalisering) er mindre end forudsat i roadmap – udgør 16% i roadmappet.

Residual

Den nuværende residual (ikke-identificerede indsatser) er på 8,4% af den samlede reduktion, der skal nås inden 2030.

Nå fulde potentiale

Det er ikke givet, at de igangsatte indsatser realiserer deres fulde potentiale inden 2030.

- Indsatser, der potentielt giver større CO₂-reduktion, kræver ofte mere.
- Længere implementeringsfase, før effekter ses.
- Skalering for at implementere grønne løsninger på tværs af hospitaler er afgørende og kræver meget.

Endvidere er en vigtig pointe, at CO₂-reduktioner i dag er bedre end reduktioner i morgen. Udskydelse af reduktioner til lige før målet medfører en akkumuleret udledning, der er dobbelt så høj sammenlignet med løbende reduktion.

Statusbeskrivelser fra klimaindsatser opstartet i 2025

#14H Klimaomstilling på akutafdelinger

#26H Klimaoptimeret behandling af børn

#27H Klimaoptimeret onkologi

#29H Grøn facility management

#31H Sundhedsydelser

#14H Klimaomstilling for akut behandling (opstart 2025)

Status for indsatsen

I 2025 har fokus været på at kortlægge udstyr, arbejdsgange og forbrug på tværs for at identificere fælles indsatsområder mellem Akutberedskabet og Akutafdelingen på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital (BFH).

Siden opstart i 2025 er der bl.a. arbejdet med:

- Standardisering af udstyr i ambulancer, så udstyr kan følge patienten. F.eks. er maskerne i ambulancerne udskiftet med en maskemodel, som anvendes på BFH.
- "Toilettaske-projektet", som skal sikre, at patienter kan medbringe personlige ejendele til indlæggelse, bl.a. via SMS-påmindelser.
- Præhospital visitation, hvor styrket samarbejde mellem paramediciner i akutbil og bagvagt i Akutafdelingen bidrager til, at flere patienter vurderes og behandles i hjemmet tilbydes subakut vurdering.
- Lokalt har Akutberedskabet sat fokus på at mindske medicinspild i ambulancerne, mens Akutafdelingen har reduceret forbruget af harmonikasprøjter, nyrebakker og lejepapir.

Aktiviteter

I 2026 bliver fokus på at konsolidere og skalere de indsatser, der allerede er igangsat, samt identificere yderligere tværgående projekter.

Der vil bl.a. blive arbejdet med:

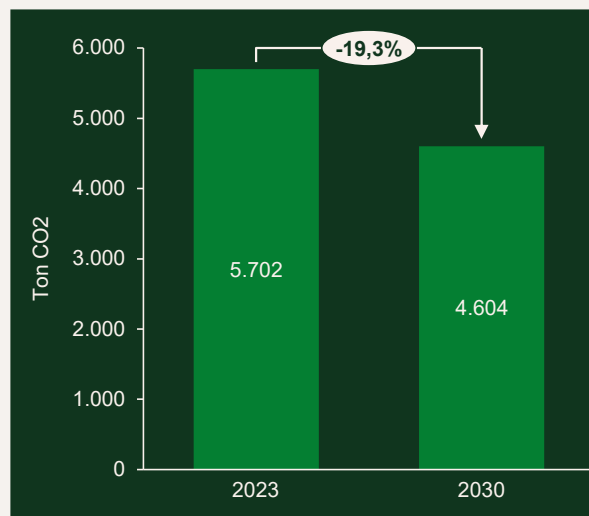
- Styrke datagrundlag for klimaaftryk i akutte patientforløb som grundlag for valg og prioritering af indsatser.
- Bedre anvendelse af præhospitale data i akutmodtagelsen og sengeafsnit for at undgå gentagelse af prøver og undersøgelser, som er udført præhospitalt.
- Indhentning og opgørelse af data for øvrige initiativer på akutområdet med henblik på at synliggøre afledte grønne effekter.
- Forberedelse af skalering og implementering af løsninger til øvrige hospitaler i regionen.
- Udvikling af løsning, så ordning om præhospital visitation kan udvides til ambulancer.
- Identifikation og udvikling af lokale indsatser i hhv. Akutberedskabet og i Akutafdelingen for at finde unikke grønne tiltag i de to forskellige områder.

CO2-reduktion udvalgte tiltag

Akutafdelingen på BFH har arbejdet med varer i Den Grønne Håndbog, bl.a. lejepapir, medicinbægre og nyrebakker. For disse er der 2023-2025 reduceret med hhv. 35%, 65% og 17%, svarende til samlet 1,2 ton CO2.

For tiltaget om standardisering af masker er der siden implementering slut 2025 reduceret med 30%, svarende til 2 ton CO2.

Udgangspunkt og potentiale

#26H Klimaoptimeret behandling af børn (opstart 2025)

Status for indsatsen

Klimaindsatsen på børne- og ungeområdet er forankret på Rigshospitalet, med Amager Hvidovre Hospital som makkerhospital.

Siden opstart i 2025 er der arbejdet med

- Opstart af eller fuld implementering af syv udvalgte håndbogsindsatser.
- Reduktion af unødvendige prøver.
- Bedre affaldssortering, inkl. madaffald.
- Mindre spild gennem reduktion i mængden af produkter, der opbevares på stuer og derefter kasseres mellem patienter grundet hygiejneforhold.
- Opdatering af lagersystem for at forbygge spild, varer der går på dato mm.

Understøttende indsatser

- Organisering og ledelsesopbakning.
- Antallet af grønne ambassadører er fordoblet til 34 på børne- og ungeområde på Rigshospitalet og steget til 10 ambassadører på Amager Hvidovre Hospital.

Aktiviteter

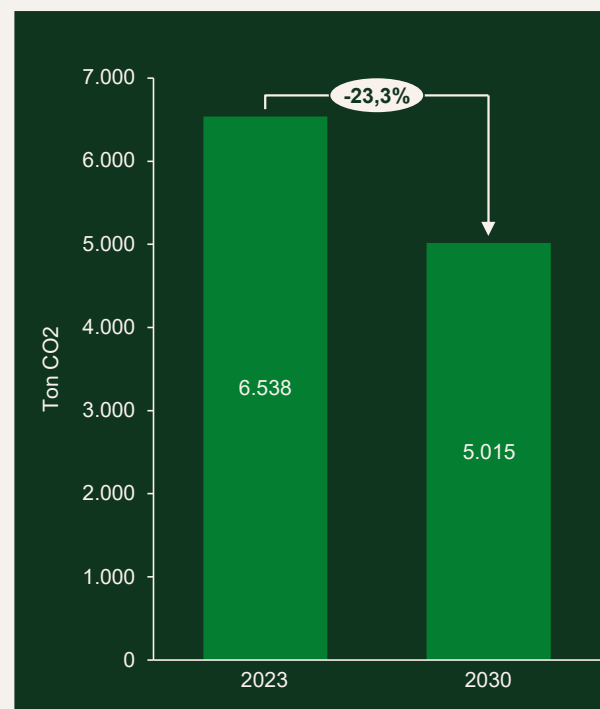
I 2026 bliver fokus på:

1. Initiativer under idéudvikling/i opstartsfasen:
  - Udskiftning af PUR-klude til rengøring og personlig pleje med klimavenlig alternativ.
  - Erstattet engangsservice med flergangsservice.
  - Erstattet engangssutteflasker med flergangssutteflasker.
  - Undersøge mulighederne for reduktion af spild i forbindelse med klinisk ernæring.
  - Genbrug af plast fra rørpost.
  - Klimaoptimering af hjemmebehandling af børn.
2. Der er nedsat tværgående udviklingsgrupper på børne- og ungeområdet på Rigshospitalet, hvor vi kigger på initiativer, der går på tværs af afsnit og specialer:
  - Grøn intensiv på børneområdet.
  - Klimaoptimeret operationsgang.
  - Klimavenligt produktion og håndtering (herunder vask og brug af produkter) af modernermælksstatning.
  - Fælles ordning for medicoteknisk udstyr.

Udgangspunkt og potentiale

Som det fremgår af grafen nedenfor er klimaindsatsen vurderet til at have en andel af klimaaftrykket i 2023 på 6.538 ton CO₂.

Frem mod 2030 er indsatsen vurderet til at skulle reducere CO₂-udledningen med 23,3% svarende til 1.522 ton CO₂.

#27H Klimaoptimeret kræftbehandling (opstart 2025)

Status for indsatsen

Indsatsen fokuserer på – med et klinisk og driftsnært perspektiv – at mindske CO2-aftrykket i onkologiske patientforløb ved at reducere unødigt forbrug og procedurer, nedbringe anvendelse af engangsprodukter, samt skifte til mere miljøvenlige produkter.

Siden opstart i 2025 er der arbejdet med

- Cytosæt (infusionssæt til kemobehandling): Overgang fra 3-grenet til 5-grenet hvor muligt, for at reducere materialeforbrug og affald. Ensretning på tværs af matrikler.
- Sårplejeprodukter: Anvender mindre plastre og mere miljøvenlige alternativer.
- Nyrebakker: Stor reduktion, og hvor behovet fortsat findes, er de erstattet med nyrebakker i stål.
- Lejepapir: Reduceret brug og overgået til miljøvenlig variant, hvor det er muligt.
- Wipes: Anvender mindre wipes og sikrer brug af den korrekte type i overensstemmelse med hygiejneanbefalingerne.
- Lejrings og positioneringsudstyr: Udleverer ikke længere kuglepude til hjemmebrug for patienter med endetarmskræft.

Aktiviteter

I 2026 bliver fokus på

Produkter

- Wipes: Nedbringe unødvendigt brug ved fokus på de aktuelle hygiejniske anbefalinger.
- Nyrebakker: Fortsat arbejde med at udskifte engangsnyrebakkerne med stål nyrebakker eller anvende procedureborde.
- Saltvandsinfusion: Benytte 100 ml fremfor 250.
- Termometre: Gennemgå og ensrette procedurerne for temperaturmåling og brug af termometre. De betydelige forbrugsforskelle mellem hospitalerne peger på et potentiale for at reducere anvendelsen af engangstermometre visse steder.

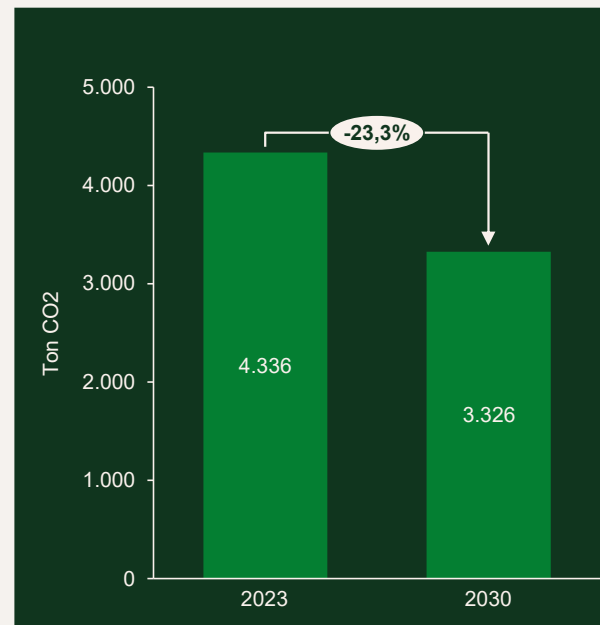
Større flyvehøjde

- Stråleterapi: Kortlægning af apparatur med højt energiforbrug for at identificere 'storforbrugere'.
- Fokus på observation og sammenligning af forbruget i et konkret patientforløb i kemobehandling, hvor to identiske forløb på to forskellige matrikler er blevet sammenlignet med henblik på optimering og ensretning.

CO2-reduktion udvalgte tiltag

Klimainsatsen har bl.a. arbejdet med indsatserne lejepapir, medicinbægre og nyrebakker. For disse er der fra 2023 til 2025 reduceret med hhv. 19%, 20% og 28%, svarende til samlet 1,8 ton CO2. For tiltaget for-fugtede klude (wipes) er CO2 reduceret med 10,3%, svarende til 2,4 ton CO2.

Udgangspunkt og potentiale

#29K Grøn Facility Management (opstart 2025)

Status for indsatsen

Indsatsen er opdelt i *Hard FM* og *Soft FM*.

- *Hard FM* dækker drift og vedligehold af bygningsmasse, f.eks. VVS-arbejde og reparationer.
- *Soft FM* dækker services, som understøtter virksomhedsdriften, f.eks. rengøringsydelser og vaskerier.

Indsatsen har til formål at reducere både klima- og miljøaftryk, dvs. både CO₂ og f.eks. toksicitet, biodiversitet m.fl.

Siden opstart af indsatsen i 2025 er der arbejdet med

- Organisering og forankring samt målsætninger og projektstruktur. Afdækning af samarbejde og snitflader med indsats #20K Bæredygtigt Byggeri og Drift.
- Opstart af biodiversitetsstrategi, som har til hensigt at øge biofaktorværdien på hospitalernes udearealer.

Aktiviteter

I 2026 arbejdes videre med både datagrundlag og konkrete reduktionsaktiviteter.

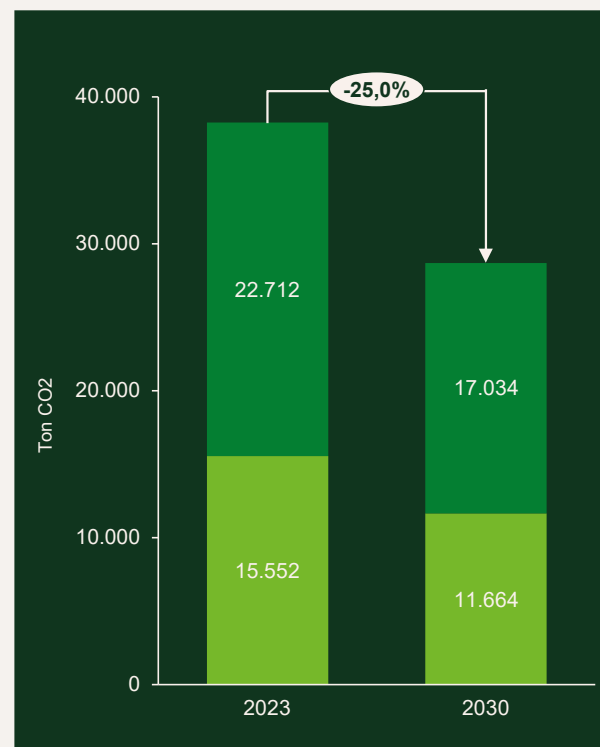
Datagrundlag, baseline og projektkatalog har til formål at muliggøre en samlet målsætning for reduktion af klima- og miljøaftryk.

Udvalgte aktiviteter fra projektkataloget, som er i gang:

- **Reduktion af HFC-kølemidler** (drivhusgasser) i centrale ventilationsanlæg ved at tætte lækager. Anslået potentiale: 400 ton CO₂/år.
- **Reduktion i brugen af tør is** ved mere effektivt leveringsmønster og alternative midler til tør is, f.eks. til patologiske laboratorieprøver. Anslået potentiale: 170 ton CO₂/år.
- **Kortlægning af vaskefaciliteter og bæredygtig automatik** på hospitaler.
- **Grønne krav i udbud** for pleje af udearealer sikrer højere biodiversitet, da ny praksis øger arealerne af vildtgræs, og flere træer plantes.

Udgangspunkt og potentiale

Klimaaftrykket fra Hard FM og Soft FM i 2023 er estimeret til ca. 38.000 ton. Indsatsen er foreløbigt estimeret til at kunne reduceret aftrykket med 25% i 2030. I løbet af 2027 kvalificeres reduktionspotentiale.

#31K Sundhedsydelse (opstart 2025)

Status for indsatsen

Ca. 4% af den samlede CO₂-udledning i Region Hovedstadens klimaregnskab stammer fra Sundhedsydelser (ydelser som regionen køber på bl.a. privathospitaler).

Siden opstart i 2025 er der arbejdet med:

- At påvirke DUF-forhandlinger (omhandlende det udvidede frie sygehusvalg), så der i aftalen fra 2025 blev medtaget et afsnit om bæredygtighedskrav til privathospitalerne.
- At få overblik over klimaindsatsens interesser og muligheder for samarbejde.
- At samarbejde om klimaindsatsen internt i Region Hovedstaden og med Danske Regioner.
- At kortlægge hvordan og i hvilket omfang privathospitalerne arbejder med bæredygtighed og hvordan de rapporterer på deres bæredygtighedsarbejde. Flere af de store privathospitaler har udarbejdet ESG- eller CSR-rapporter, som beskriver arbejdet, indsatsområder, målsætninger mm.

Aktiviteter

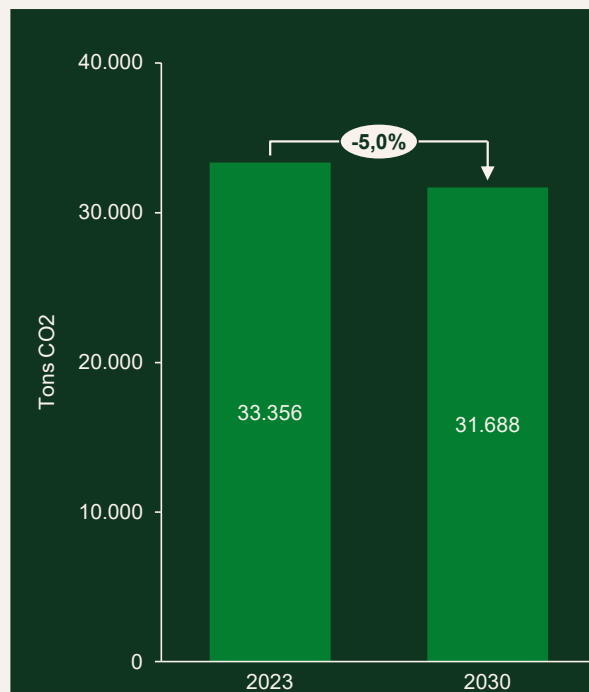
I 2026 bliver fokus på at:

- Have dialog med Sundhed Danmark (privathospitalernes brancheorganisation) ang. samarbejde om grøn omstilling.
- Fastlægge klimaindsatsens aktiviteter fx i samarbejde med Sundhed Danmark og Danske Regioner.
- Henvise til afsnit om bæredygtighed i DUF-aftalen i udbud af Sundhedsydelser.
- Afklare hvordan der kan følges op på dokumentation ift. udbudsaftaler, når bæredygtigheds-rapporter fra leverandører bliver modtaget.
- Undersøge hvordan privathospitalernes ESG-/CSR-rapporter kan bruges som dokumentation ved udbudskontrakter.
- Vidensdele mellem Region Hovedstaden og privathospitalerne om de gode eksempler.
- Vinter 2026/2027: Fortsat påvirke forhandlinger ang. den næste DUF-aftale mellem Danske Regioner og Sundhed Danmark, for at få endnu flere grønne krav med i aftalen.

Udgangspunkt og potentiale

Klimaaftrykket i 2023 er 33.356 ton CO₂.

Frem mod 2030 er indsatsen vurderet til at skulle reducere CO₂-udledningen med 5% svarende til 31.688 ton CO₂.

Statusbeskrivelser fra hospitalsdrevne klimaindsatser

– opstartet 2024 eller før

#8H Klimaoptimeret kirurgi og anæstesi

#9H Laboratorier og diagnostik

#10H Klimavenlig kost i køkkener og kantiner

#12H Mindre forbrug ved patientforløb ved gynækologi og obstetrik

#15H Reduktion i medicinforbrug

#8H Klimaoptimeret kirurgi og anæstesi

Status for indsatsen

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med en række små og store tiltag på operationsområdet. I 2025 var der særligt fokus på tiltag på tværs af specialerne fx optimering af arbejdsgange og at understøtte adfærdsændringer for at reducere forbrug og spild.

I efteråret 2025 blev der holdt en konference med ca. 100 deltagere på tværs af hospitaler og regioner. Fokus var på videndeling og skalering af CO2-reducerende tiltag på operationsområdet, herunder:

- Fra engangs- til flergangsstaplere ved operation for akut blindtarmsbetændelse.
- Reduktion i antal galdeblærer, der rutinemæssigt sendes til patologisk undersøgelse.
- Fra ampul til forfyldte sprøjter i dagkirurgien – bedre arbejdsgang og mindre forbrug.
- Fra intravenøs medicin (drop) til tabletter, der er mindre CO2-tungt.
- Fra engangssensorer til flergangsløsninger ifm. temperaturmåling under operation.
- Udfasning af unødvendige patienthuer under operation.
- Reduktion i forbrug af afdækning ved operationer.

Aktiviteter

I 2026 bliver fokus på at udvikle og implementere tiltag med større flyvehøjde inden for de enkelte specialer.

Inden for hvert speciale arbejder vi med følgende spor:

Systematisk gennemgang af patientforløb med fokus på at optimere arbejdsgange og reducere forbrug.

- Allerede gennemført med stor succes for operationsforløb vedr. kunstigt hofteled, fjernelse af blindtarmen og kikkertundersøgelse af livmoderen.

‘Vælg Klogt’-tankegang og –indsatser, herunder indsatser om at undgå kirurgi, f.eks. ikke-operativ behandling, beslutningsstøtteværktøjer mv.

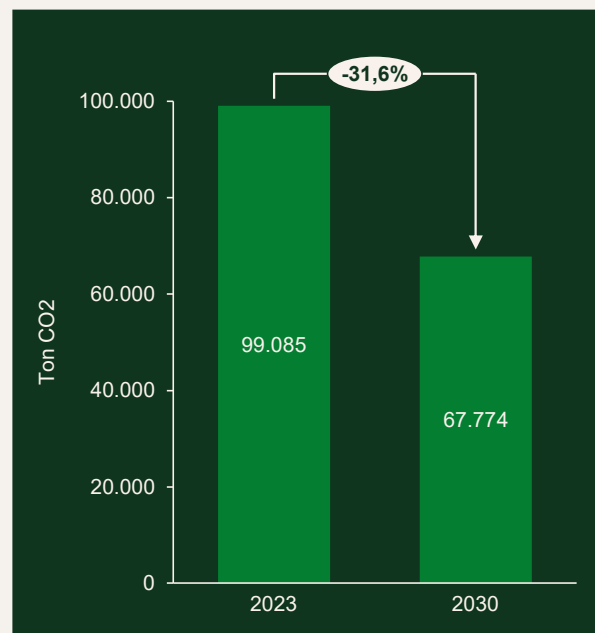
Optimering af arbejdsgange for at reducere forbrug og/eller spild.

Fokus bliver desuden på at understøtte implementering af skalerbare tiltag på tværs af regionens hospitaler.

CO2-reduktion udvalgte tiltag

Klimainsatsen har bl.a. arbejdet med at reducere antallet af galdeblærer, der rutinemæssigt sendes til patologisk undersøgelse. Dette afspejles i tallene fra Amager og Hvidovre Hospital, der viser, at procentdelen af galdeblærer, som er fjernet og sendt til analyse, er faldet fra 98% i 2023 til 79% i 2025.

Udgangspunkt og potentiale

#9H Grønnere laboratorier og diagnostik

Status for indsatsen

Forbruget på området afhænger i høj grad af hvor meget der bestilles fra de kliniske afdelinger.

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med

- Oprydning i lager og reduktion af spild.
- Reduktion af overdiagnostik.
- Oprydning i pakkebestillinger af blodprøver i SAP bl.a. BAC test.
- Bedre udnyttelse af MR skannere - med store energibesparelser til følge.
- Transport af diagnostiske prøver: Øget genanvendelse af emballage, analyse af transportmønstre mhp. effektivisering.
- Bæredygtighed i partnerskaber og uddannelse.
- Reduktion af klinisk risikoaffald.
- Nedlæggelse af udstyr og analyse til urinstix.
- Deling af overskudsprodukter ml. afdelinger.
- Test af engangs- til flergangsprodukter.
- Grøn certificering af afdelinger.
- Reduktion af unødvendig præparering og undersøgelse af galdeblærevæv.
- Katalog over bæredygtige initiativer samt pixibog over LCA beregningerne for #9H.

Aktiviteter

I 2026 bliver der fokus på

I flere diagnostiske specialer arbejdes der på at indarbejde bæredygtighed i den daglige drift og øvrige dagsordner på hospitalerne. Flere afdelinger har gennemført en officiel specialespecifik grøn certificering og flere følger.

Reduktion af unødvendige procedurer og undersøgelser:

- Identifikation og sparring om overdiagnostik
- Reduktion af kontrol-diagnostik på væv (collum uteri, livmoder)

Desuden er der fortsat særligt fokus på reduktion af spild og genanvendelse:

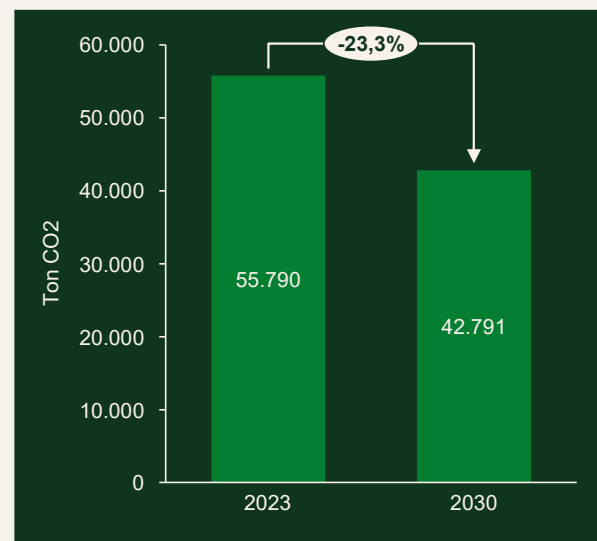
- Bedre kapacitetsudnyttelse ved at samle analyser på samme udstyr.
- Genanvendelse af sprit som reagens.
- Reduktion af forsendesesemballage.
- Bedre kildesortering – særligt plast.

Energioptimering ved udskiftning eller udfasning af gammelt udstyr, samt oprydning i udstyr. Optimering af opbevaring i frysere, både temperatur og indhold.

CO2-reduktion udvalgte tiltag

Klimainsatsen har bl.a. arbejdet målrettet med en reduktionen af patologiske analyser udført på Herlev Gentofte Hospital. Arbejdet blev igangsat tilbage i 2023, og har i 2025 resulteret i en reduktion af antallet af analyserede vævsblokke på i alt 876 stk. Dette svarer til 40% og sparer ca. 333 kg CO2 samt kemikalier brugt til præparation af vævet.

Udgangspunkt og potentiale

#10H Klimavenlig kost i køkkener og kantiner

Status for indsatsen

- 36% reduktion på CO2 pr. kg fødevarer siden 2019 (figur 1).
- Fokus på grønnere hverdagskost til patienter og medarbejdere.
- Stigning i målt madspild pga. øget indsamling og bedre sortering af madaffald fra restaffald.

Udvikling i hovedtal

- Den totale CO2-udledning fra fødevarerindkøb er reduceret med 42% fra 2019 til 2025 (figur 2).
- Kødandelen er faldet til 5,8% (figur 3).
- Andelen af bælgfrugter i fødevarerindkøb er steget fra 0,7% i 2019 til 1,2% i 2025.

Aktiviteter

Igangsat:

- Sat mål om CO2-standarder for hhv. hverdagskost og næringstæt kost.
- Sat mål om madspiltsstandard på 10-15%.
- Sat mål om økologiprocent på min. 85%.
- Madspiltsprojekter på flere hospitaler.
- Bæredygtighedsmålsætninger indarbejdet i udbud.
- Aktør i tværregionalt projekt om national vision for planterig og klimavenlig kost.

Under udvikling/test:

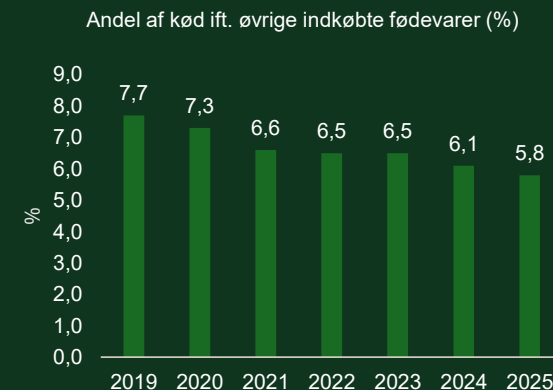
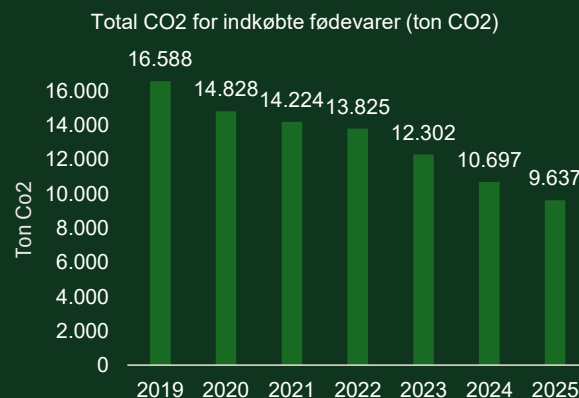
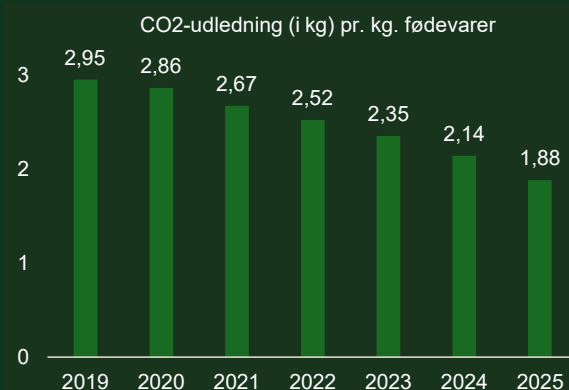
- Bæredygtig mødeforplejning.
- Analyse af regionens øvrige fødevarerindkøb.

Årsager til udvikling

- Udvikling af værktøjer til implementering af CO2-standarder for hverdags- og næringstæt kost med udgangspunkt i officielle anbefalinger.
- Udskiftning af udvalgte kødprodukter til mere klimavenlige proteinalternativer.

Prognose for mål

- Reduktionspotentiallet for CO2 pr. kg fødevarer er 12% fra baseline 2023, såfremt CO2-standarder for de to kosttyper opfyldes.
- CO2-udledningen kan reduceres med 500–1.000 kg årligt ved at mindske madspild, forudsat at standarden for madspild opfyldes.

#12H Mindre forbrug ved patientforløb i gynækologi og obstetrik

Status for indsatsen

Klimaindsatsen har et tæt samarbejde mellem frontløber- og makkerhospital. Dette styrker implementeringen af tiltagene, da forskellige indsatser bliver afprøvet mere end ét sted.

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med:

Fokus i *første fase* var på anvendelse af færre produkter, undgå spild og overgå fra engangs- til flergangsprodukter. F.eks. er følgende indsatser implementeret:

- Fra engangsservice til flergangsservice.
- Brugen af flergangsnryebakker.
- Afskaffelse af sterile benposer ved ægudtagning.
- Reduktion af lejepapir.

I *anden fase* var fokus på flyvehøjde, hvilket betød gennemgang og reduktion af overflødige arbejdsgange samt videns- og erfaringsdeling med andre hospitalsindsatser. F.eks. er følgende implementeret:

- Anvendelse af hvilestole fremfor senge til ambulante patienter.
- Gennemgang af blodprøvepakker for at reducere antallet af prøver.
- Reduktion af urinprøver (hvor klinisk vurdering ikke indikerer et behov).

Aktiviteter

I 2026 bliver fokus på at:

Tredje fase er skudt i gang med fokus på skalering. I januar 2026 blev der afholdt en workshop for alle gynækologiske/obstetriske afdelinger i Region Hovedstaden mhp. videndeling og skalering på tværs.

Resten af 2026 vil fokus være på skalering i hele regionen. Dette gøres bl.a. ved afholdelse af kvartalsvise netværksmøder med deltagelse fra alle gynækologiske/obstetriske afdelinger samt udarbejdelse af et fælles indsatskatalog, som er udviklet specifikt til specialet.

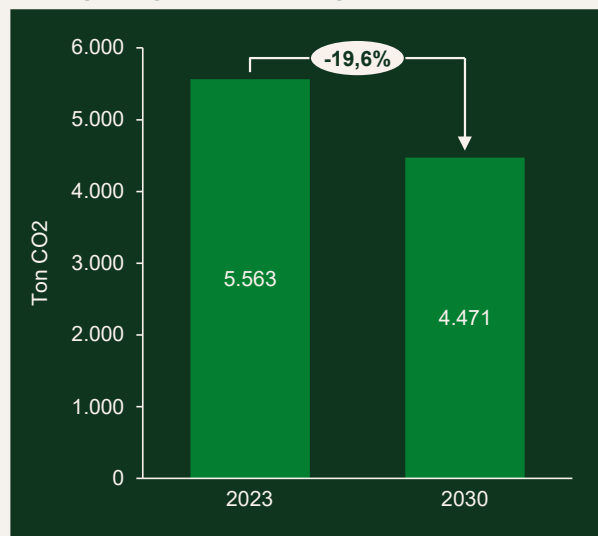
Indsatskataloget indeholder aktuelt 9 indsatser, f.eks. genanvendelse af CTG-bælter og flergangs operationstøj til pårørende samt brugen af flergangsprodukter. Indsatserne er testet og godkendt, og kataloget vil løbende blive opdateret med yderligere indsatser.

Klimaindsatsen vil fortsat have fokus på kultur- og adfærdssændringer, afprøvelse af metoder og værktøjer, organisering – både internt og eksternt samt formidling.

CO2-reduktion udvalgte tiltag

For frontløber og makker (Nordsjælland og Herlev) er der for varer i Den Grønne Håndbog 2023-2025 samlet reduceret med 29%, svarende til 34 tons CO2. For nryebakker og varmekølepuder er der reduceret med hhv. 80% og 50%. For tiltaget hvilestole er der reduceret med 23%, svarende til 62 tons CO2. Nye tiltag, ampulknækker og KADkit, har potentialer på 86% og 42%.

Udgangspunkt og potentiale

#15H Reduktion i medicin

Status for indsatsen

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med

Reduktion af spild

- Implementere og skalere Atypisk Medicinrum, hvor sjældent anvendt medicin samles centralt for at reducere kassation og på afdelingerne som følge af overskredne udløbsdatoer på varer.
- Optimeret lagerstyring gennem systematisk analyse af medicinspild.

Reducere unødigt forbrug

- Paracetamol: ændre faste ordinationer for patienter med kroniske smerte, så det i stedet kun gives efter behov.
- Under indlæggelse: medicin, der ikke er nødvendig for patientens behandling sættes på pause eller stoppes.
- Systematisk medicingennemgang under indlæggelse for at sikre rationel medicinering.
- Udlevering af opioider til få dages behandling frem for at udskrive en recept med flere piller end nødvendigt.

Miljøvenlige alternativer

- Skift fra spray- til pulverinhalatorer.
- Skift fra intravenøs til tablet antibiotika.

Aktiviteter

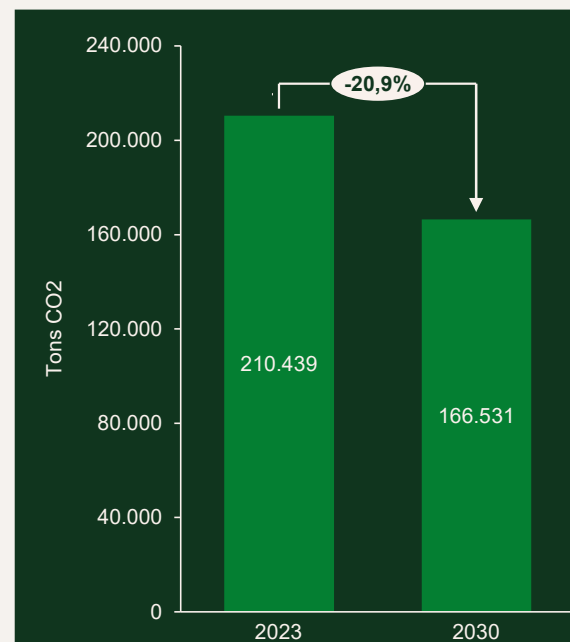
I 2026 bliver fokus på at:

- Etablere mere valide og anvendelige data-grundlag, der kan understøtte beslutninger om, hvor klimaindsatser på medicinområdet giver størst effekt.
- Videreudvikle og skalere målrettet antibiotika-behandling for at reducere overforbrug, resistens og klimaaftryk uden at gå på kompromis med patientsikkerheden på tværs i regionen.
- Deltage i innovationspartnerskab om polyfarmaci (kompleks medicinering med mange lægemidler) med mål om at optimere patienternes medicin og reducere unødvendig behandling.
- Reducere forbruget af opioider jf. Vælg Klogt-anbefaling.
- Identificere nye klimatiltag på medicinområdet.
- Understøtte medicintiltag identificeret i de specialespecifikke klimaindsatser.

Udgangspunkt og potentiale

Det fremgår af grafen nedenfor, at #15H i 2023 er opgjort til 210.439 ton CO₂.

Frem mod 2030 forventes indsatsen at medføre en reduktion i CO₂-udledningen på 20,9%, svarende til 43.908 ton CO₂.

Statusbeskrivelse fra medarbejderdrevne indsatser

#4M Medarbejderdrevne indsatser

#4 Medarbejderdrevne indsatser

Status for indsatsen

Siden opstart:

De medarbejderdrevne indsatser sker på tværs af hospitalerne. Indsatserne er samlet i [Den Grønne Håndbog](#), der blev lanceret i 2023. Indsatserne er testede og godkendte på kliniskniveau, og de er alle patientsikre og udviklet sammen med relevante enheder (f.eks. hygiejne).

Siden opstarten af Den Grønne Håndbog er der løbende tilføjet indsatser, bl.a. med afsæt i de hospitalsdrevne klimaindsatser. Håndbogen rummer nu 27 indsatser der kan skaleres, heraf 15 nye siden lanceringen. Indsatserne spredes via Instagram-profilen *Den Grønne Puls*, gennem Grøn Uddannelse og gennem workshops med de grønne ambassadører på alle hospitalerne. Der er per 6. maj 2026 5.873 medarbejdere, der har gennemført e-læring, og 237 grønne ambassadører, der har gennemført fremmøde kursus.

I januar 2025 blev *Det Grønne Dataoverblik* lanceret, som bl.a. gør det muligt at monitorere indsatserne i Den Grønne Håndbog. Hermed kan afdelingerne følge fremdrift og se effekten af deres arbejde med grøn omstilling.

Aktiviteter

I 2026 bliver fokus på at:

Grøn2030-programgruppen har besluttet, at alle regionens hospitaler skal implementere fem udvalgte indsatser fra *Den Grønne Håndbog* inden 1. maj 2026 for størst mulig grøn effekt.

Målet er, at alle hospitaler samlet reducerer:

- Lejepapir: 70% CO2-reduktion
- Engangssugestykker: 40% CO2-reduktion
- Medicinbægre: 20% CO2-reduktion
- Nyrebakker: 40% CO2-reduktion
- Forfyldte NaCl-sprøjter (saltvandssprøjter): 20% CO2-reduktion

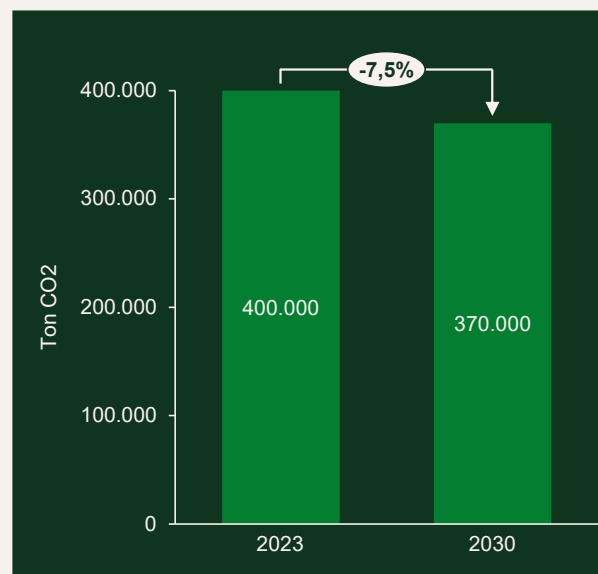
Målsætningerne er baseret på forbrugsdata, klinisk erfaring og faglige vurderinger.

Der er inkluderet fire nye håndbogsindsatser indtil videre i 2026: termometre, varmekølepuder, blodtryksmanchetter og ampul-knækker. For disse indsatser gælder, at de alle har et reduktions-potentiale på ca. 90%. Allerede på kort tid ses en stor effekt af disse indsatser. Der er yderligere ca. 6-8 flere håndbogsindsatser på vej i 2026.

CO2-reduktion udvalgte tiltag

For alle håndbogsindsatser på tværs af hospitalerne er CO2-udledningen reduceret med 9% fra 2023 til 2025. For de udvalgte; lejepapir, nyrebakker, medicinbægre og engangssugestykker er det samlet set 7%. For engangsservice er det 23%. For de nye indsatser termometre og varmekølepuder er det samlet set 19%.

Udgangspunkt og potentiale

Statusbeskrivelser fra koncerncenterdrevne indsatser

#16K Optimeret lagerstyring og produktflow

#17K Grøn IT-strategi

#18K Transport

#19K Energieffektivisering og omstilling

#20K Bæredygtig byggeri og drift

#21K Grønne udbudskrav og leverandørsamarbejde

#22K Grønne udbudskrav til medicin

#23K Medicinske gasser

#24K Bedre udnyttelse af medicoudstyr

#16K Optimeret lagerstyring og produktflow

Status for indsatsen

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med

Gennemsigthed i vareflow: Udbredelse af fælles løsninger fra projektet Nem Vareforsyning, der giver rekvirent og klinikker overblik over ordrer, nem varemottagelse, elektronisk håndtering af bure fra regionslager og ankomstregistrering af pakker leveret direkte fra leverandøren, som er en forudsætning for at arbejde med at nedbringe forbruget og mindske spild i klinikken. Løsningen er udrullet på alle hospitaler i regionen, men anvendes dog i varierende omfang og skal fortsat indarbejdes i dybden i det lokale forsyningsflow på hospitalerne.

Pilot om lagerstyring på operationsafsnit:

Der er i 2025 gennemført et pilotprojekt om forbrugs- og lagerstyring til operationsafsnit på Rigshospitalet og Herlev Hospital. Piloten har fokuseret på styring af højværdivarer med henblik på at give afdelingerne et overblik over deres varebeholdninger, herunder hvad der er ved at udløbe og hvilke varer der ikke er nødvendige at lagere (døde varer). Samtidig er der gennemført forbrugsregistrering til den enkelte procedure.

Aktiviteter

I 2026 bliver der fokus på:

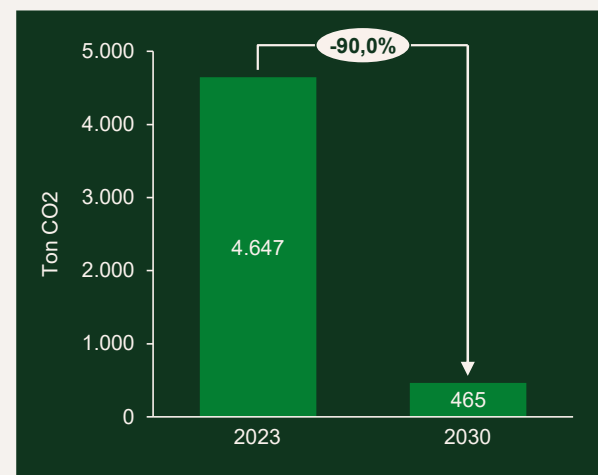
Piloten viser, at lagerstyring kan give overblik over varebeholdninger og –forbrug, herunder håndtering og registrering af spild (kassationer, svind, reklamationer). Det vil kræve betydelige ressourcer at indarbejde nye arbejdsprocesser og forretningsgange og piloten har ikke tilvejebragt klarhed over det reelle potentiale for reduktioner i spild og forbrug. Der vurderes derfor at være behov for at fastlægge en baseline for spild og forbrug og opsætte en realistisk målzone hvor meget spild og forbrug kan nedbringes i klinikken ved hjælp af lagerstyring.

Hvis det besluttet at gå videre, vil der i 2026 være fokus på:

- Arbejde videre med system og organisering, herunder navnlig at implementere beholdningsstyring i driften på udvalgte operationsafdelinger for at skabe en realistisk baseline for økonomiske effekter samt gevinstrealisering, herunder nedbringelse af spild og forbrug.

CO2-reduktion og potentiale

Som det fremgår af grafen nedenfor er klimainsatsen vurderet til at have en andel af klimaaftrykket i 2023 på 4.647 ton CO₂. Frem mod 2030 er indsatsen vurderet til at skulle reducere CO₂-udledningen med 90% svarende til 4.182 ton CO₂. Udregningen baserer sig på en antagelse om, at optimeret lagerstyring kan reducere spildprocenten fra forbrugsvarer mm. fra 7-10% helt ned til ca. 1%. Denne hypotese har ikke kunne bekræftes i piloten.

#17K Grøn IT strategi

Status for indsatsen

Klimainsatsen indgår som integreret del af Center for IT og Medicoteknologis strategiske dagsordner på IT-området. De indsatsområder med størst volumen ift. CO2-aftryk prioriteres for at sikre størst effekt.

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med:

- Reduktion i antallet af printere.
- Levetidsforlængelse af PC'er.
- Et 360 graders blik på udstyret og hele udstyrets livscyklus fra anskaffelse, i drift og til bortskaffelse med henblik på optimal udnyttelse og brug.
- At stille de rigtige krav vedr. klima og bæredygtighed til de største leverandører af regionens IT-udstyr.
- Indgåelse af ny aftale vedr. bortskaffelse af IT-udstyr, som sikrer størst mulig genbrug og genanvendelse.
- Datacentre er delvist outsourcet til mere moderne og grønnere faciliteter.

Aktiviteter

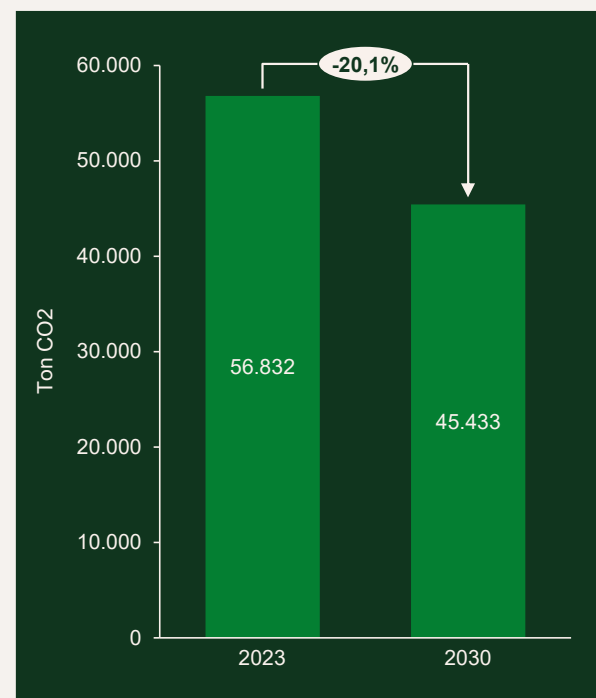
I 2026 bliver fokus på:

- Det videre arbejde med at sikre mere effektiv udnyttelse af regionens eksisterende IT-udstyr på baggrund af en gennemført større analyse af regionens IT-udstyr, hvor bl.a. brugsmønstre blev analyseret.
- Etablering af en ny forretnings- og styringsmodel for regionens IT-udstyr frem mod Region Østdanmark.
- Reducere mængden af IT-udstyr, så der ikke er for meget udstyr på hylderne, så mængden skal matche de reelle behov bedre.
- At skabe transparens, styring og sikre et aktivt klimafokus i hele udstyrets livscyklus

Udgangspunkt og potentiale

Som det fremgår af grafen nedenfor er klimainsatsen vurderet til at have en andel af klimaaftrykket i 2023 på 56.832 ton CO2.

Frem mod 2030 er indsatsen vurderet til at skulle reducere CO2-udledningen med 20,1% svarende til 11.399 ton CO2.

#18K: Transport

Status for indsatsen

Her afrapporteres på udvalgte gennemførte aktiviteter.

Omstilling til el-køretøjer

- Løbende omstilling til el-køretøjer i egen flåde.
- Flere ladestandere på hospitalerne.
- El-køretøjer til liggende sygetransport er fuldt implementeret.
- Flere prøvetransporter foregår med elcykler.

Grønne krav i udbud

- Krav til leverandører af transportydelser
- Grønne transportkrav til vareleverandører

Prognose for mål

Reduktion af klimaaftrykket på 19% eller 3.200 ton CO₂ i 2030 sammenlignet med baselineåret 2023.

Årsager til udvikling

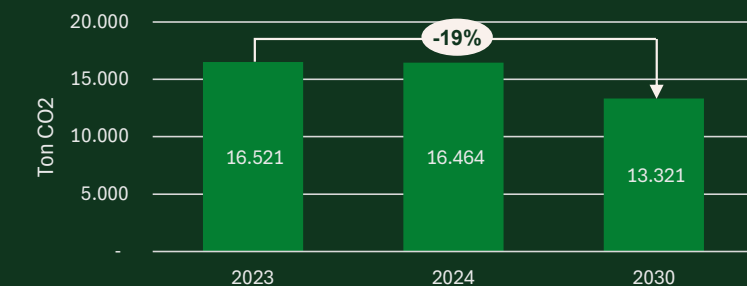
66% af egen flåde kører med udgangen af 2025 på el – en fortsat forbedring ift. 2024, hvor 50% kørte på el.

Fra 2024 til 2025 ses en stigning i CO₂-udledning fra flyrejser: Antal flyvninger er steget med 3500 rejser, med flere inden for EU.

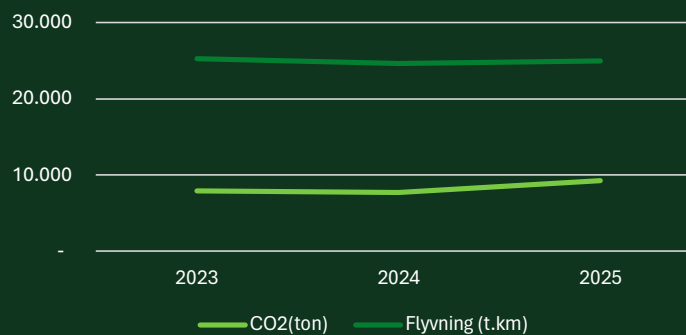
Aktiviteter 2026-2027

- Fortsat fokus på grøn omstilling af køretøjer.
- Kortlægning af behov for typer af køretøjer.
- Tættere samarbejde på tværs for at sikre fremdrift mod fuld elektrificering.
- Etablering af flere el-ladestandere.
- Kontraktkrav om emissionsfri varelevering.
- Grønne krav til taxatransport af prøver mv.
- Adfærdstiltag målrettet fly-tjenesterejser.
- Konvertering til el-biler for den siddende sygetransport fra 1/10 2026 vil betyde, at ca. 3,3 mio. km/år (ud af den samlede kørsel på 8,8 mio. km/år) vil ske i elbiler.

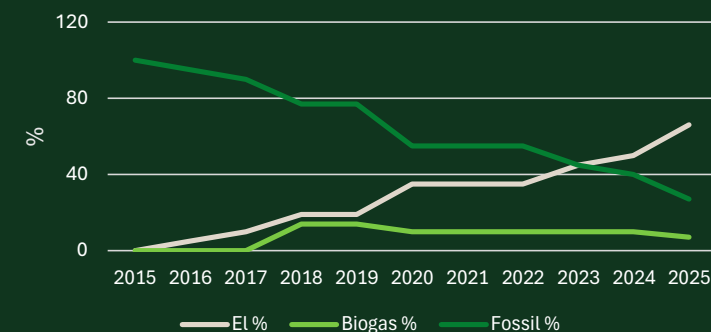
Udvikling & potentiale 2023-2030

Tjenesterejser med fly

Omstilling egen flåde (pct)

#19K Energieffektivisering og omstilling

Status for indsatsen

2025 var slutåret for Energiplan 2025, som blev besluttet politisk i 2016. Målene er indfriet til trods for et lidt lavere investeringsniveau i energieffektiviseringer som følge af opbremsning af renoveringsprogrammet.

Udvikling i hovedtal

Målet for energieffektiviseringer på 65 GWh/årligt er indfriet, idet der er igangsat og gennemført energibesparelser svarende til 68 GWh/årligt, svarende til ca. 4.483 tons CO2 pr. år.

Målet for CO2-reduktionen på 60 % er indfriet, idet der er realiseret en 75 % reduktion ift. 2013.

Årsager til udvikling

Siden 2021 er der gennemført 71 store energieffektiviseringsprojekter for 464 mio. kr.

CO2-reduktionen på 75% siden 2013 er fremkommet ved en omstilling på forsyningssiden (60 %) og energieffektiviseringer på hospitalerne (15 %). Det faktiske energiforbrug er siden 2013 faldet med 4,2 %. Energireduktionen skal ses i lyset af, at der er taget flere kvadratmeter i brug og generelt ses mere energikrævende udstyr.

Prognose for mål

Det skal tages politisk stilling til udarbejdelse af en "Energiplan 2030" med nye målsætninger for energieffektiviseringer og egne solceller m.m. efter dannelsen af Region Østdanmark i 2027.

Aktiviteter

"Energiplan 2030" forventes bl.a. at indeholde:

Energiprojekter og beredskab: Renovering af systemer for varme, ventilation og køl, samt belysning, bygningsautomatik og etablering af vedvarende og lokal energiproduktion.

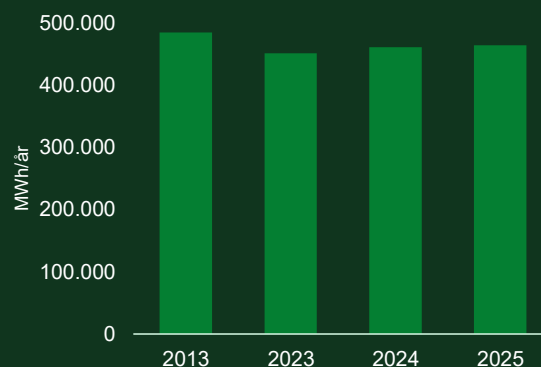
Digitalt energiovervågningssystem: Skabe dataoverblik over forbrug og besparelser.

Indeklima og brugsvand: Områder inkluderes pga. nye krav. Fokus er på datadrevet udvikling.

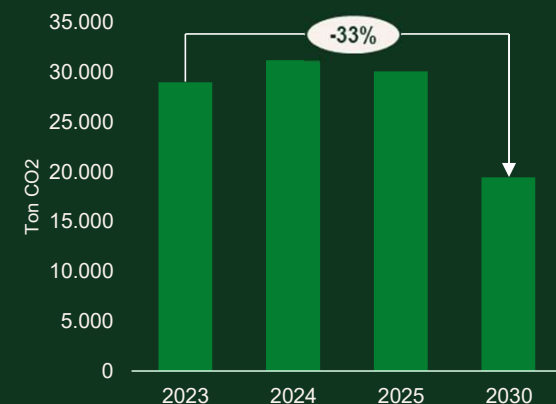
Implementering af energiledelse: Energiledelse vil sætte retning for energieffektive og bæredygtige praksisser i tæt samarbejde med driften.

Energiforbrug pr. år (MWh)	2013	2023	2024	2025	Udvikling ift. 2013
El fra net	181.402	190.576	195.535	195.469	7,9 %
El produktion fra solceller	120	2.621	2.675	2.470	1955,6 %
Fjernvarme, -damp, -køl	264.018	225.117	232.266	232.764	- 11,8 %
Gas fra net og bygas	38.676	33.030	30.610	33.638	-13,0 %
Olie	1.149	0	0	0	-100,0 %
Biomasse	19	486	499	496	2484,5 %
Brugsvand (m³)	1.056.054	1.059.124	1.045.403	1.010.303	-4,3 %
Energiforbrug ialt pr år.	485.384	451.832	461.585	465.031	-4,2 %

Energiforbrug total

Udgangspunkt og prognose

#20K Bæredygtig byggeri og drift

Status for indsatsen

Livscyklusanalyser som styringsværktøj

Der arbejdes fortsat for, at livscyklusanalyser bliver et styringsværktøj i forbindelse med flere byggeprojekter. Der bygges videre på erfaring fra Nyt Hospital Nordsjælland, Fælleshuset på Bispebjerg Hospital samt øvrige regioner.

Selektiv nedrivning

Vejledning for selektiv nedrivning er færdiggjort. Den giver grundlag for øget genbrug og genanvendelse ved at understøtte projekter i skånsomme nedrivninger med fokus på miljøhensyn, råstoffer og ressourceteknisk cirkularitet.

National lead for bæredygtigt byggeri

Region Hovedstaden har, som national lead under den tværregionale strategi for grønne hospitaler, styrket det tværregionale samarbejde i fire arbejdsgrupper: Certificeringer og fælles standarder, Cirkularitet og selektiv nedrivning, Biodiversitet samt Datagrundlag. I arbejdsgrupperne udvikles fælles metodikker og retningslinjer for sundhedsbyggeri.

Aktiviteter

Krav og principper i kommende renoveringer

Bæredygtighedstiltag for byggeprojekterne i renoveringsprogrammet systematiseres via fælles principper og krav inden for klimapåvirkning (CO₂), ressourceforbrug, sunde materialer, biodiversitet og genbrug og genanvendelse.

Genbrug og genanvendelse understøttes ved

- At indgå i samarbejde om regionalt faciliterede materialestationer.
- At modne og systematisere processer, samt sikre kompetenceløft af byggeprojektledere.
- At kortlægge materialer fra kommende nedrivninger.
- At afdække muligheder for genbrug og genanvendelse i kommende byggeprojekter.

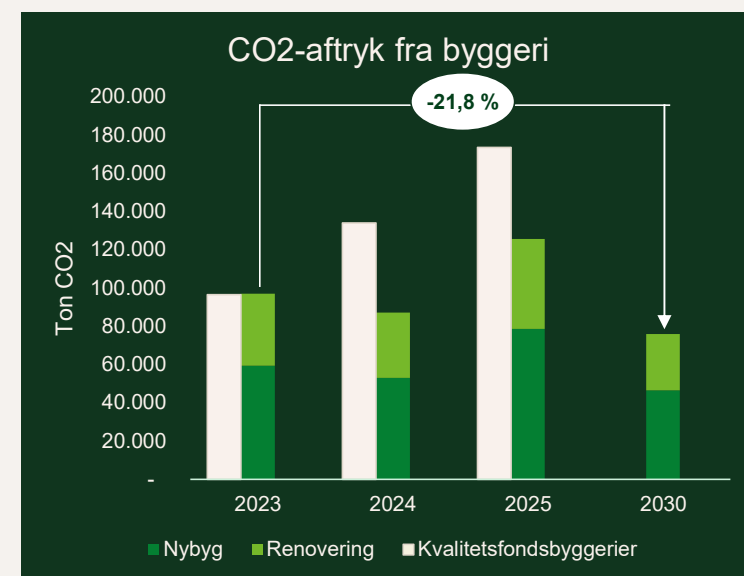
Pilotprojekter med skærpede krav

Der er igangsat pilotprojekter, bl.a. Nyt Jonstrupvang, Nordstjernens Familiehuse og Bredegaard, hvor der udbydes med skærpede krav til genbrug/genanvendelse og klimapåvirkning mm.

CO₂-reduktion og potentiale

Klimaaftrykket fra byggeri var i 2023 på 97.243 ton CO₂. Frem mod 2030 vurderes indsatsen at skulle reducere udledningen med 21,8% svarende til 21.199 ton CO₂. Kvalitetsfundsbyggerier måles separat og indgår ikke i reduktionspotentialet på de 21,8%.

Der arbejdes med metodeudvikling for beregning af CO₂ gennem livscyklusvurderinger for mere præcist at kunne vise CO₂-reduktioner samt forskelle mellem f.eks. renovering og nybyg.

#21K Grønne udbudskrav og leverandørsamarbejde

Status for indsatsen

Grønne udbudskrav udarbejdes via dialog med brugergrupper fra hospitalerne og markedet. Krav kan være til: emballage, transport, uønsket kemi, energi- og miljømærker, energiforbrug, ekstra garantiperioder, levetidsforlængelse og reparationsmuligheder.

Der udarbejdes fællesregionale grønne standardkrav og deles viden. Nordisk og internationalt samarbejde foregår også fællesregionalt.

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med:

- Grønne krav til varer fx endoskopi, urologiske produkter, produkter til personlig pleje, hjælpemidler, ultralydsapparater, renrumsartikler, varmetæpper samt AV- og videokonferenceudstyr. Ved tjenesteydelser er der stillet grønne krav til fx siddende patientbefordring, vintertjenester og malerydelser.
- Der er afholdt intern uddannelse om grønne indkøb for både nyansatte, erfarne medarbejdere og ledere.
- Der er lavet et idékatalog med 88 grønne udbudskrav til medarbejdere, der arbejder med udbud, for at understøtte videndeling.

Aktiviteter

I 2026 bliver fokus på at:

Der udarbejdes fortsat grønne krav til udbud, hvor der er størst klimaeffekt og der anvendes grønne standardkrav til emballage, kemi og varelevering. Det sker i dialog med brugergrupper fra hospitalerne og markedet.

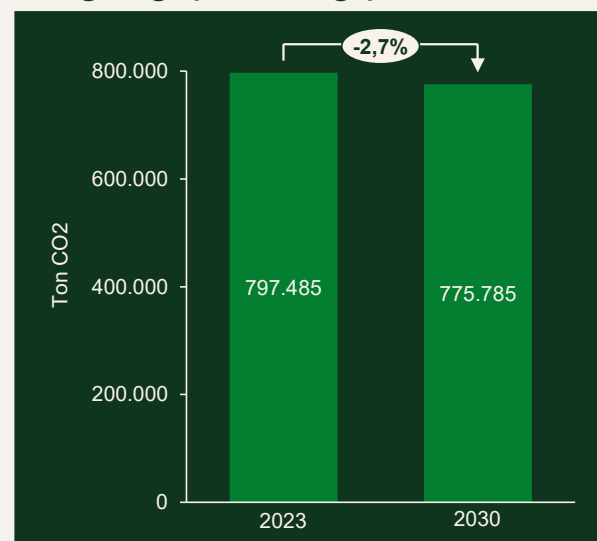
Der vil desuden være fokus på:

- Flere ambitiøse grønne mindstekrav og grønne konkurrencekrav på alle udbud.
- Udvikling af yderligere fællesregionale grønne standardkrav om fx brug af miljømærker.
- Flere grønne tiltag i kategoristrategier.
- Gentagelse af intern uddannelse i grønne indkøb for både nyansatte og erfarne medarbejdere.
- Anvendelse af kemiskema i relevante udbud (pilotforsøg).
- Afprøvning af nye grønne produkter i samarbejde med hospitalerne og leverandørerne.
- Bæredygtighedsworkshop med Medicoindustrien.
- Øget samarbejde med Region Sjælland om grønne krav.
- Fortsat kommunikation om grønne krav i udbud.

CO2-reduktion udvalgte tiltag

I et fællesregionalt udbud af IT hardware, som computere og telefoner, indgik bl.a. et konkurrencekrav: at leveringerne sker med el køretøjer. I det første halve år efter kontraktstart i 2025 er 68 % af leveringerne (190 stk.) i Region Hovedstaden sket i el køretøjer og stiger til 95 %. Over kontraktperiodens 4 år giver det en reduktion på 61 % CO2 og ca. 14 tons CO2.

Udgangspunkt og potentiale

#22K Grønne udbudskrav til medicin

Status for indsatsen

Indsatsen arbejder med at stille krav til leverandører af medicin, sådan at produktion og transport bliver grønnere.

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med følgende leverandørkriterier:

- Emballage- og lastmilekriterierne (grønne kriterier for den sidste del af transporten) er udviklet i fællesskab af regionerne i arbejdsgruppen for grønne indkøb.
- Kriterierne for forebyggelse af antibiotikaresistens er udarbejdet i samarbejde med Nordisk Lægemedelforum med afsæt i den internationale standard.
- De øvrige kriterier er baseret på viden fra projektet omkring livscyklusvurdering af morfin, særligt konkurrencekriteriet om energieffektiv produktion, herunder den meget energitunge produktion af sterilt vand. Data er udviklet i samarbejde med Region Hovedstaden Apotek.
- HFC-frie (drivhusgas) produkter med fokus på at mindske brugen af drivhusgas i inhalationsspray eller helt overgå til andre produkter helt frie for klimagasser.

Aktiviteter

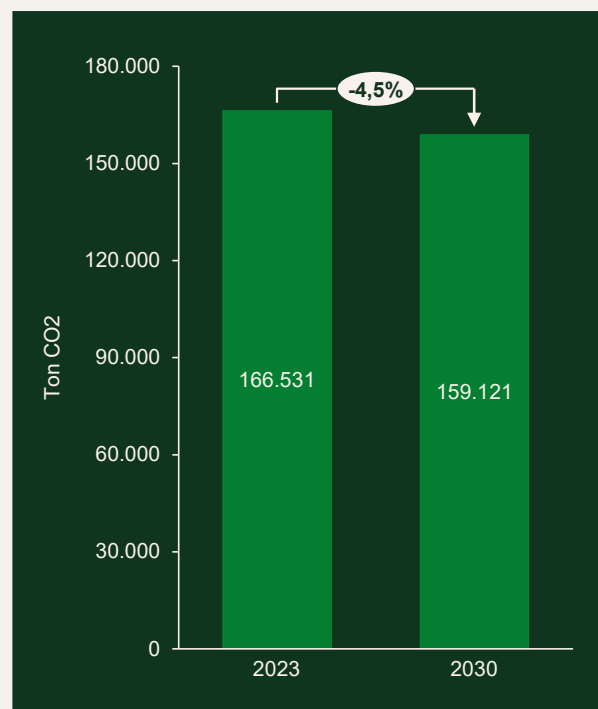
I 2026 bliver fokus på at stille bæredygtige udbudskrav for de kommende dosisdispenseringsudbud for forskellige lægemidler:

- Tabletter og kapsler indenfor forskellige sygdomme herunder fordøjelsessystem, stofskifte, blodsygdomme, hjerte-kar, hormoner, visse antibiotika, sygdomme i muskel og nervesystem samt luftvejssygdomme.
- Lægemedler til brug på huden.
- Steroider.
- Lægemedler til øjensygdomme.
- Inhalationsspray.
- Pulverspray.
- Bedøvelse.

Udgangspunkt og potentiale

Grafen nedenfor viser, at klima-indsatsen er vurderet til at udgøre 166.531 ton CO₂.

Frem mod 2030 forventes indsatsen at bidrage til en reduktion i CO₂-udledningen på 4,5% svarende til 7.411 ton CO₂.

#23K Medicinske gasser

Status for indsatsen

Hospitalernes forbrug af medicinske gasser har været i fokus i en årrække. Siden 2019 har regionen opgjort udledninger af lattergas (smertestillende) og flurangasser (bedøvende) med det formål at reducere aftrykket. Indsatsen har indtil nu fokuseret på lattergas fra fødeafdelinger og har omfattet:

- **Installering af lattergas-destruktor** på Hvidovre Hospital, der nedbryder lattergas til uskadelige gasarter. Destrukturen reducerede klimaaftrykket med 321 tons CO₂ allerede det første år.
- I budget 2025 blev der afsat midler til installation af destruktorer på Herlev Hospital, Mary Elizabeth Hospital og Nyt Hospital Nordsjælland.
- Destrukturen på Herlev Hospital blev installeret i 2025 og sættes i drift i 2026, og der måles løbende på effekten.

Effekten af destruktoren på Hvidovre Hospital kan ses i figuren, hvor udledningen er nedadgående (i 2020 blev der ikke anvendt lattergas på Hvidovre Hospital).

Aktiviteter

Spor 1: Reduktion fra forbrug på hospitaler:

- I 2026 fortsættes søgning af midler i EU Horizon-programmet for løsninger til effektivt at reducere aftryk på tværs af medicinsk gas (inkl. anæstesigasser), samt reduktion af forbruget.
- I 2026 og 2027 installeres destruktorer på Mary Elizabeths Hospital og på Nyt Hospital Nordsjælland.

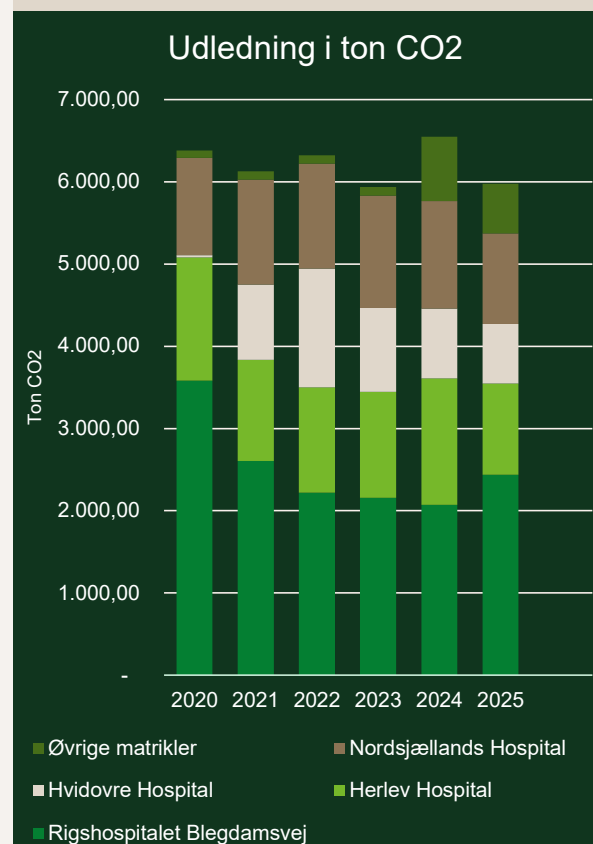
Spor 2: Reduktion fra forebyggelse af spild, produktion og transport:

- Fra 2024-26: Der er iværksat tiltag for at minimere spild fra brug af iltflasker i daglig patienttransport.
- I 2026 stilles grønne krav til leverandører i udbud af medicinske gasser.

CO₂-reduktion og prognose

I baselineåret 2023 var klimaaftrykket på 5.938 ton CO₂.

Indsatsen vurderes til at skulle reducere aftrykket med godt 4.100 ton i 2030 svarende til 69%.

#24K Bedre udnyttelse af medicoudstyr

Status for indsatsen

Klimaindsatsen indgår som integreret del af Center for IT og Medicoteknologi og hospitalernes strategiske dagsordner på det medicotekniske område.

De indsatsområder med størst volumen ift. CO2-aftryk prioriteres for at sikre størst effekt.

Siden opstart i 2024 er der arbejdet med:

- Et 360 graders blik på udstyret og hele udstyrets livscyklus fra anskaffelse, i drift og til bortskaffelse med henblik på en optimal udnyttelse.
- Leverandørdialog med de største leverandører af medicoteknisk udstyr fx vedr. krav til udstyrets levetid samt muligheder for indkøb af 'refurbished' udstyr i stedet for nyindkøb.
- Nye flerårige investeringsplaner på større apparaturområder med klima og prioriteringer på tværs af regionen i centrum.
- At øge kapacitetsudnyttelsen på udvalgte apparaturområder fx er der indført øget åbningstid for CT/MR-skannere.

Aktiviteter

I 2026 bliver fokus på:

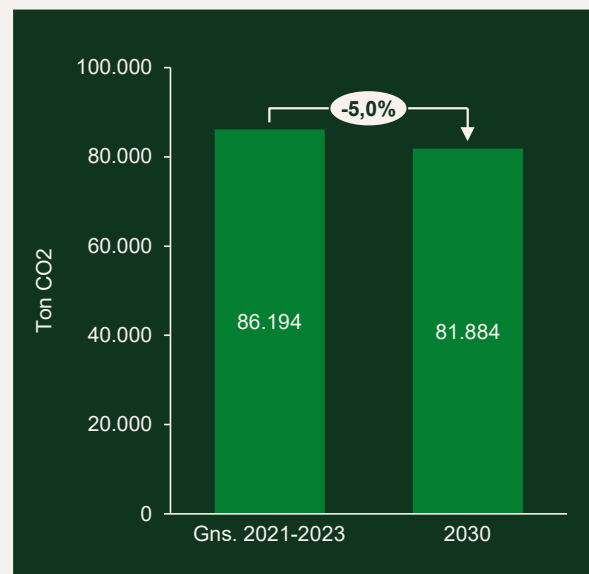
- At fastholde klima som et centralt pejlemærke for arbejdet i regionens Medicoboard frem mod Region Østdanmark.
- Fortsætte leverandørdialog og forpligte regionens leverandører fx via EU-regulativer til at sikre grønne regnskaber og fuld transparens på deres CO2-aftryk.
- Gennemføre nye analyser af udvalgte apparaturområder, hvor reduktion af klimaaftryk adresseres.

Udgangspunkt og potentiale

Som det fremgår af grafen nedenfor er klimaindsatsen vurderet til at have en andel af klimaaftrykket i 2023 på 86.194 ton CO2.

Frem mod 2030 er indsatsen vurderet til at skulle reducere CO2-udledningen med 5% svarende til 4.310 ton CO2.

Der arbejdes på at forbedre datagrundlaget og beregningsmetoden for medicoteknisk udstyr.

Statusbeskrivelser fra indsatser om miljø

Spildevand

Affald

Miljøindsats: Spildevand

Status for etablering af decentral spildevandsrensning på hospitaler

Der er stillet myndighedskrav om etablering af decentral spildevandsrensning på Rigshospitalet Blegdamsvej, Bispebjerg, Hvidovre og Gentofte Hospitaler samt om udbygning af anlægget på Herlev Hospital, som forventes færdiggjort medio 2026. Endvidere er handlingsplan fremsendt til Bornholms Regionskommune, der udarbejdes planer for Glostrup og Gentofte Hospitaler i 2026, og eksisterende planer for Københavns og Hvidovre Kommune skal opdateres i løbet af 2026.

Der er indgået aftale med Københavns og Hvidovre Kommune om, at de nye anlæg på de nye hospitaler i Aalborg og Odense skal fungere som referenceanlæg, når de tages i brug. De opnåede tidsfristforlængelser peger på en etablering ultimo 2029.

Handlingsplanerne gennemgår fremtidig spildevandshåndtering samt redegør for spildevandsforhold (mængder og indhold).

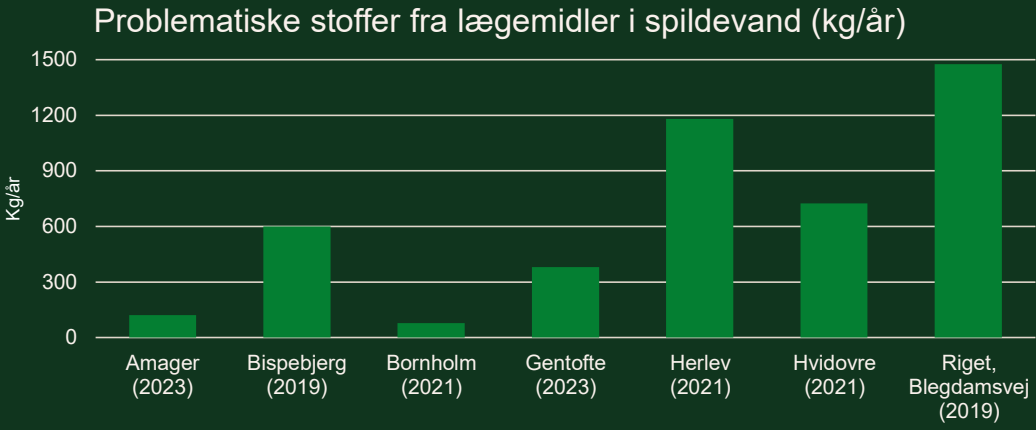
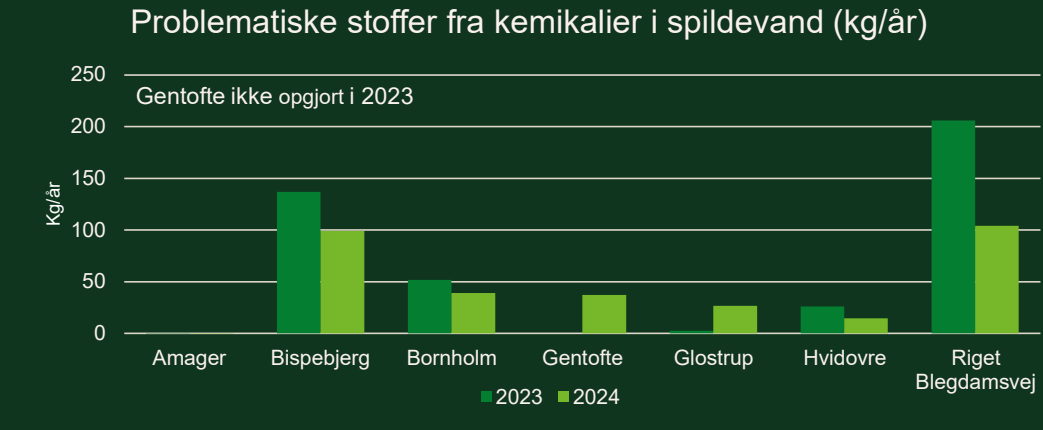
Et nyligt tiltrådt EU-direktiv stiller krav til, at offentlige centrale rensningsanlæg skal forbedre rensningen for bl.a. lægemiddelstoffer. Direktivet implementeres i dansk lovgivning i foråret 2027, og etableringen af det såkaldte fjerde rensetrin, på de centrale anlæg, skal være udført inden 2045.

Regionen har i høringssvar til Miljøstyrelsen foreslået, at krav til etablering af decentrale anlæg indstilles, indtil direktivet træder i kraft. Da vi ikke kender de kommende krav til de centrale anlæg, er der risiko for rensning to gange for de samme stoffer.

Monitorering og reduktion

Der gennemføres løbende kemikalie- og lægemiddelkortlægninger samt spildevandsanalyser iht. krav i tilslutningstilladelserne. På den baggrund arbejdes der med udfasning/substitution af identificerede problemstoffer, hvilket har medført en betydelig reduktion af problemstoffer i spildevandet fra 2023 til 2024, som er seneste år med tal. Faldet fra Rigshospitalet skyldes en stor fælles indsats mellem rengøring, hygiejne og den Regionale Kemirådgivning.

CO2-aftrykket fra spildevand er steget med en faktor 6 til ca. 57.000 tons fra 2024 til 2025. Stigningen er blandt andet udtryk for at aftrykket fra metan- og lattergasudslip på de centrale rensningsanlæg nu er inkluderet.

Miljøindsats: Affald

Status for indsatsen

2025 var slutåret for Affaldsplan 2025, som blev besluttet politisk i 2016. Der er udarbejdet en evalueringsrapport for indsatsen, og konklusionerne i rapporten peger frem mod de initiativer, der skal med i en eventuel ny affaldsplan.

Udvikling i hovedtal

I Affaldsplan 2025 var målet for genanvendelse i 2025 40%. Det realiserede tal i 2025 var 22%. Affaldsmængden var fra 2024 steget med ca. 2.100 ton til ca. 14.500 ton i 2025. Af stigningen er ca. 25% fra NFOS (National forsyning af værnemidler).

Årsager til udvikling

Hovedårsagerne til at målet ikke blev nået vurderes at være 1) utilstrækkeligt fokus og mgl. allokering af ressourcer, 2) fejlsortering, 3) begrænset implementering i psykiatrien og på administrative områder og 4) en del plast har i en periode ikke kunnet afleveres til genanvendelse.

Prognose for mål

I forbindelse med eventuel udarbejdelse af ny affaldsplan vil der blive sat nye mål for genanvendelse og totale affaldsmængder.

Aktiviteter

- Det primære fokus i 2025 har været implementering af nye sorterings- og håndteringskriterier for plastikaffald.
- Opdatering af kommunikationsmateriale.
- Forberedelse af udbud på genanvendeligt affald, der skal afvikles i 2026, som kan få betydelig indflydelse på genanvendelsen.
- Forberedelse af en eventuel Affaldsplan 2030.
- Der er arbejdet med øget kildesortering i psykiatrien, koncerncentre og i fællesområder m.m. på somatiske hospitaler, hvilket fortsætter i 2026.

